

۶۰۵۰۷۷۴

بررسی تفکر اسلامی

مبانی صیانت کفری از حقوق اقلیتهای دینی و مذهبی

مؤلف:

رحمت اله نصیرپور شهرضا

سرشناسه	: نصیرپور، رحمت‌الله، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی صیانت کیفری از حقوق اقلیتهای دینی و مذهبی /مؤلف رحمت‌اله نصیرپور شهرضا.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات راه دکتری: سنجش و دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۱-۱۳۷-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اقلیت‌های دینی (فقه)
موضوع	: (Religious minorities (Islamic law
موضوع	: اقلیت‌های دینی -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	: Religious minorities -- Legal status, laws, etc -- Iran
موضوع	: اقلیت‌های دینی -- ایران
موضوع	: Religious minorities -- Iran
موضوع	: اقلیت‌ها -- وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: Minorities -- Legal status, laws, etc
موضوع	: حقوق بین‌الملل
موضوع	: International law
رده بندی کنگره	: ۶/۱۹/۲۱
رده بندی دیویی	: ۳۷۷/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۴۴۴۴۸

عنوان: **مبانی صیانت کیفری از حقوق اقلیتهای دینی و مذهبی**

مؤلف: رحمت‌اله نصیرپور شهرضا

ناشر: انتشارات سنجش و دانش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

صفحه آرای: مهدیه مخبری

طراح جلد: مهتاب دوستی

ناظر: نسرين خانی

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

بهاء: ۲۵۰۰۰۰ ریال

چاپ و نشر: تهران، ملارد، مارلیک، بلوار هفت تیر، مجتمع تجاری اداری امیر، آکادمی تخصصی دکتری

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۲۶

تلفن تماس: ۰۲۱-۶۵۱۴۰۰۲۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	فصل اول
۵	کلیات
۶	مقدمه
۱۱	فصل دوم
۱۱	مفهوم شناسی بررسی پیشینه
۱۲	مقدمه
۱۲	مفهوم شناسی
۱۳	حقوق
۱۵	حقوق کیفری
۱۸	اقلیت
۲۰	پیشینه موضوع
۲۷	پیشینه منابع
۲۷	کتاب
۳۰	مقالات
۳۲	پایان نامه ها
۳۴	فصل سوم
۳۴	حقوق اقلیت ها در جامعه اسلامی
۳۵	مقدمه
۳۶	آزادی عقیده

۴۱	آزادی حقوقی
۴۳	حق امنیت و مصونیت
۴۴	تساوی در حقوق
۴۸	حقوق مائی - اقتصادی
۵۲	حقوق اجتماعی
۶۰	فصل چهارم
۶۰	مبانی اعتقادی - اخلاقی حمایت از حقوق اقلیت ها
۶۱	مقدمه
۶۱	وجود مشترکات دینی
۶۲	عدم اکراه در دین
۶۵	اصل برادری
۶۶	اصل مدارا و احترام
۷۰	اصل وفای به عهد
۷۳	اصل کرامت انسان
۷۶	فصل پنجم
۷۶	مبانی اجتماعی حمایت از حقوق اقلیت ها
۷۷	هم پیمانی با اقلیت ها
۸۱	امنیت بخشی به اقلیت ها
۸۴	رسمیت بخشیدن به اقلیت ها
۸۶	عدالت اجتماعی و عدم تبعیض
۹۰	۱. ترک هوا و هوس و خواسته های نفس
۹۱	۲. تحقق حکم درباره خود

۹۱	۳.جدیدیت و تلاش
۹۲	۴.وحدت و آرامش جامعه
۹۳	۵.رعایت حقوق یکدیگر
۹۴	۶.احساس مسئولیت و تعهد و دردمندی در برابر ظلم
۹۴	زمینه های لازم جهت تحقق عدالت اجتماعی
۹۴	۱.تعیین شرح وظایف مدیران و کارگزاران
۹۵	۲.رعایت مساوات و ایجاد فرصت های برابر میان مردم
۹۶	۳.قاطعیت در اجراء عدالت
۹۷	۴.نظارت و کنترل مدیران و کارگزاران حکومت
۹۸	۵.ارتباط بسیار نزدیک حاکم با مردم
۱۱۱	فصل ششم
۱۱۱	مبانی حقوقی حمایت از اقلیت ها
۱۱۲	مقدمه
۱۱۲	استقلال قضایی و حق دادخواهی
۱۱۹	الف).احوال شخصیه زرتشتیان
۱۱۹	ب).احوال شخصیه و حقوق اریه کلیمیان
۱۲۰	ج).مقررات احوال شخصیه مسیحیان پروتستان
۱۲۰	د).مقررات احوال شخصیه ارامنه گریگوری
۱۲۰	ن).تعلیمات کلیساهای ادونتست
۱۲۱	و).مقررات احوال شخصیه جمعیت های کاتولیک
۱۲۳	حمایت به شرط عدم مجازبه
۱۴۲	قانونی بودن مجازات ها

۱۴۷	شخصی بودن مجازات ها
۱۴۹	تساوی مجازات ها
۱۵۲	تناسب جرم و مجازات
۱۵۴	اصل برائت
۱۵۸	منابع

www.ketab.ir

حقوق کیفری یکی از ساز و کارهای کنترل اجتماعی محسوب می شود که هدف آن، تنظیم رفتار و فعالیت های افراد در جامعه است و به گواهی یافته های تاریخی، قدمتی نزدیک به چهار هزار سال دارد و با استفاده از گونه های متعدد کیفر، به دنبال پاسخ دهی به بزهکاری بوده است. به گونه ای دیگر می توان گفت حقوق کیفری ارزش های بنیادینی را که نمایانگر سبک زندگی افراد هستند، بازتاب می دهد و در این راستا از ابزار «کیفر» در جهت تحکیم این ارزش ها و حصول اطمینان در جهت صیانت از آن ها استفاده می کند. در این مسیر، حقوق کیفری نه تنها در مدد حمایت از افراد، بلکه به دنبال صیانت از حقوق جامعه نیز می باشد. جامعه ای که از گروه های مختلف تشکیل شده است؛ گروهی اکثریت جامعه را تشکیل می دهند که دارای ویژگی های قومی، نژادی، مذهبی یا زبانی تقریباً مشترکی هستند و گروهی در «اقلیت» جامعه هستند که دارای جمعیت کمتری نسبت به اکثریت بوده و تسلط سیاسی ندارند و اعضای آن دارای ویژگی های قومی، مذهبی یا زبانی متمایزی از بقیه اعضای کشور بوده و به حفظ این وجوه تمایز پای بندند.

بنابراین اصطلاح «اقلیت» در بردارنده آن دسته از گروه های انسانی است که در شرایطی حاشیه ای و در موقعیتی ناشی از فرودستی کمیتی و در عین حال اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی به سر می برند. البته باید دانست که اقلیت، واژه ای وارداتی از فرهنگ اسلامی است و اسلام هیچ گاه به هیچ گروهی از افراد جامعه، به دیده اقلیت نگاه نکرد و همواره از افرادی که امروزه اقلیت خوانده می شوند، با تعبیرهایی هم چون اهل کتاب، اهل ذمه و معاهد نام برده است. اصولاً اسلام جامعه ای را بنیان نهاده که مرزهای آن را عقیده تعیین می کند، نه وطن و نژاد و امثال آن.

موضوع جایگاه و حقوق اقلیت‌ها در جامعه، بسیار حائز اهمیت است و بسیاری از حکومت‌ها از سوی جامعه جهانی و سازمان‌های حقوق بشر تحت کنترل هستند تا از حقوق اقلیت‌های موجود در کشورشان صیانت کنند.

ملاحظه کیفری قوانین بسیاری از نظام‌های حقوقی جهان نشان می‌دهد که در جرایم علیه اشخاص حقیقی، نژاد و مذهب قربانی جرم، در تخفیف شدید مجازات موثر بوده و گاه عامل اصلی تعیین کیفر می‌باشند. قانونگذار ایران در برخی از موارد در راستای تحقق اصل برابری در مقابل قانون، رویکردهای حمایتی از اقلیت‌های دینی را مورد توجه قرار داده است. در این نظام حقوقی ویژگی‌هایی چون نژاد و مذهب، جنس، سن و موقعیت اجتماعی و شغلی، بیماری، ناتوانی - جسمی، روانی و به طور کلی آسیب‌پذیری بیشتر آنان نسبت به سایر قربانیان و همچنین نوع و اولاد بیان مجرم و قربانی جرم، سهم وی در تکوین جرم و به طور کلی میزان تقصیر قربانی جرم در وقوع پدیده مجرمانه، از موجبات تخفیف یا تشدید مجازات تلقی می‌شوند.

ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی حساس و استراتژیکی اش در خاورمیانه، در طول تاریخ خاستگاه و رهگذر بسیاری از ادیان و مذاهب و فرقه‌ها بوده است. بررسی هر یک از این مذاهب و فرقه‌ها و ادیان از گذشته تا امروز به دلیل تشتت بسیار زیاد، امری بس خطیر می‌نماید، علاوه بر آن از حوصله این نوشتار نیز خارج است. به دلیل عدم رجوع آمار رسمی، اطلاع دقیقی از وجود ادیان غیر از اسلام و همچنین مذاهب و فرقه‌های اسلامی (از نظر قانون اساسی ایران) وجود ندارد و اطلاعات بسیار کم موجود نیز از منابع غیر رسمی و گاهی شفاهی در دسترس می‌باشد. بررسی موضوعات مربوط به اقلیت‌های دینی-مذهبی موجود در ایران از این منظر، کاری بس دشوار است. اما در هر صورت قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دو گروه از اقلیت‌ها را به رسمیت شناخته است: اقلیت‌های دینی «زرتشتی، کلیمی و مسیحی» که در اصل سیزدهم قانون اساسی مطرح شده و اقلیت‌های مذهبی «حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی

و زیدی» که در اصل دوازدهم قانون اساسی بدان اشاره، و تأکید شده دین رسمی ایران «اسلام» و مذهب رسمی «جعفری اثنی عشری» است و در عین حال مقرر شده که اقلیت های عنوان شده، دارای حقوقی هستند، که در این راستا مجموعه حاضر به بررسی مبانی دینی و حقوق کیفری صیانت از حقوق اقلیت های دینی - مذهبی می پردازد. البته لازم به ذکر است که بحث از حقوق های دیگر اقلیت ها، از جمله حقوق خصوصی، عمومی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، مدنی، حقوق بین الملل و... خارج از حیطه این پژوهش است و محور مباحث مجموعه حاضر «مبانی حقوق کیفری» اقلیت ها است. همچنین ذکر این نکته لازم است که عبارت «اقلیت های دینی - مذهبی» که در این مجموعه بسیار استفاده شده، الهام گرفته از متن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است، و منظور از این اقلیت ها، اقلیت های «دینی» است که در مواردی از حقوق کیفری اساسی آنان متفاوت هستند، اما اقلیت های مذهبی، که شامل زیدیه و مذاهب اهل سنت است، تقریباً می تواند گفت در حقوق کیفری با شیعیان یکسان هستند؛ اما به هر حال به جهت وجود این عبارت در قانون اساسی، ما نیز عبارت «دینی - مذهبی» را در کنار یکدیگر ذکر نموده ایم.

یکی از اهداف نگارش پژوهش حاضر، این است که مشروعیت قوانین و حقوق کیفری و اقداماتی که در مسیر صیانت از حقوق اقلیت های دینی - مذهبی تصویب و اجرا می گردد با مستندات دینی قوام پیدا کند؛ زیرا بیان مبانی اسلامی قوانین، هم به قرآن در مراحل تدوین و اجرای قانون را مشخص می کند و هم عموم شهروندان، بخصوص اقلیت های دینی - مذهبی را به اطاعت و انقیاد از دستورها و قوانین حقوق کیفری متقاعد می گرداند. برای این مهم، مجموعه پیش رو در هفت فصل تدوین یافته که تقدیم می گردد. در ابتدا کلیاتی از تحقیق و مفهوم شناسی و بعد پیشینه ای از موضوع و آثار انجام شده در این زمینه از خاطر خوانندگان محترم می گذرد، بعد از آن به برخی از مهمترین حقوق اقلیت های دینی - مذهبی در قانون اساسی ایران اشاره می شود و قسمت های بعد اختصاص دارد به بررسی مبانی دینی -

اخلاقی، اجتماعی و حقوقی صیانت از حقوق کیفری اقلیت های دینی - مذهبی؛ و آخرین مباحث را نتیجه گیری و ذکر پیشنهاداتی در جهت صیانت از حقوق اقلیت ها تشکیل می دهد. امید که این مطالب مورد استفاده خوانندگان محترم واقع شود.

رحمت اله نصیرپور

تابستان ۱۳۹۷

www.ketab.ir